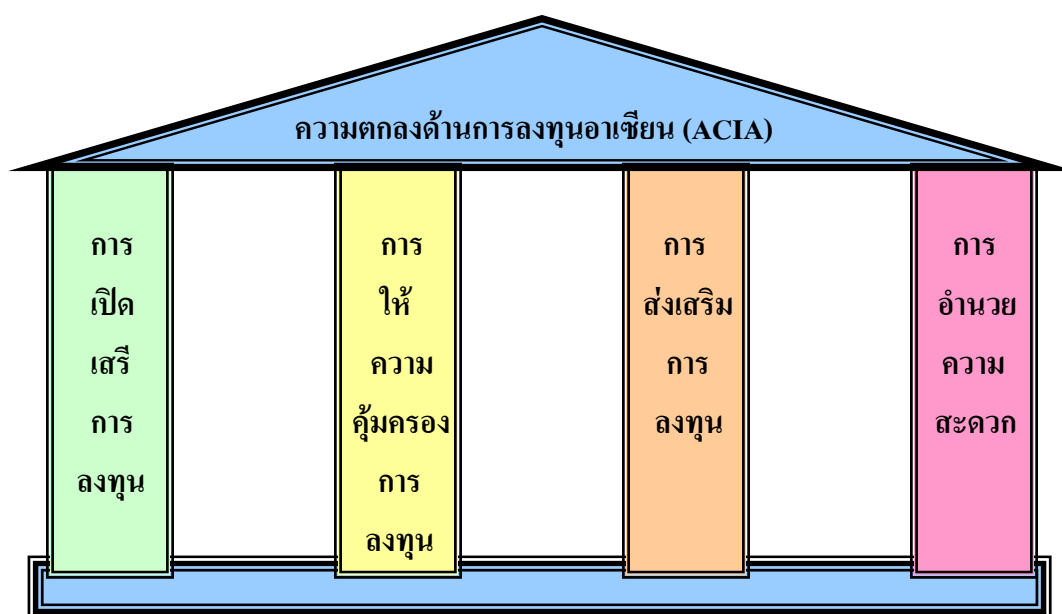

แนวทางการจัดทำรายการข้อสงวนภายใต้ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน
(ASEAN Comprehensive Investment Agreement – ACIA)

ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement) หรือ ACIA เป็นความตกลงด้านการลงทุนที่ครอบคลุมการเปิดเสรี การให้ความคุ้มครอง การส่งเสริม และการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน ที่ลงนามไปเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2552 ในระหว่างการประชุม ASEAN Summit ครั้งที่ 14 ที่ชะอำ ประเทศไทย โดยเมื่อทุกประเทศสมาชิกให้สัตยาบัน (ภายใน 6 เดือนหลังลงนาม) ความตกลง ACIA ฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้แทนที่ความตกลง 2 ฉบับเดิมของอาเซียน คือ AIA (ASEAN Investment Area) ความตกลงเปิดเสรีด้านการลงทุนฉบับแรกของอาเซียนที่มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 และ ASEAN IGA (ASEAN Investment Guarantee Agreement) ความตกลงส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนของอาเซียนที่มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530

การเปิดเสรีการลงทุน เป็นการกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวของการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศวิธีหนึ่ง โดยการให้สิทธิพิเศษกับนักลงทุนจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนและนักลงทุนต่างชาติที่มีกิจการอยู่ในอาเซียน (Foreign-owned ASEAN-based investor) ในการเข้ามาลงทุนได้อย่างเสรีมากกว่านักลงทุนจากประเทศอื่นๆ อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีการลงทุนในที่นี้ ไม่ได้หมายความว่า การเปิดให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาลงทุนได้อย่างเสรี 100% ในทุกประเภทกิจการ แต่เป็นการเปิดเสรีแบบมีเงื่อนไข และมีความยืดหยุ่น เนื่องจากอาเซียนตระหนักดีถึงความแตกต่างของระดับการพัฒนาของแต่ละ

ประเทศสมาชิก จึงอนุญาตให้ประเทศสมาชิกสามารถกำหนดเงื่อนไขในการให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน หรือยังไม่พร้อมจะเปิดเสรีให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนทำกิจการใดก็สามารถสงวนเงื่อนไขและกิจการนั้นๆ ไว้ในรายการข้อสงวน (Reservation list) ได้ ซึ่งการเขียนข้อผูกพันในลักษณะนี้เรียกว่า Negative List Approach คือ ให้ระบุสิ่งที่ต้องการสงวนหรือไม่เปิดเสรีไว้ สาขาที่ไม่มีระบุไว้ในรายการข้อสงวนแปลว่านักลงทุนต่างชาติสามารถเข้ามาลงทุนได้เหมือนคนในประเทศ แต่มีเงื่อนไขว่าต้องเป็นการเปิดเสรีที่ไม่น้อยไปกว่าความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน (AIA) ซึ่งมีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 (No backtrack) โดยประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถทยอยเปิดเสรีเพิ่มขึ้นได้ตามความพร้อมและความสมัครใจของตนเป็นระยะๆ ไปจนถึงปี พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นปีที่ทุกประเทศสมาชิกอาเซียนเปิดเสรีมากที่สุด เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)

การเปิดเสรีการลงทุนภายใต้ ACIA ครอบคลุม	สิ่งที่ความตกลง ACIA ไม่ครอบคลุม
- ประเภทของการลงทุน - การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) - การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์หรือการถือหุ้นน้อยกว่า 10% (Portfolio) - สาขาการลงทุน - อุตสาหกรรมการผลิต - เกษตร - ประมง - ป่าไม้ - เหมืองแร่ และบริการที่เกี่ยวข้องกับทั้ง 5 ภาคดังกล่าว เพื่อรองรับแนวโน้มการขยายตัวของกิจการรับช่วงต่อ (Subcontract)	- มาตรการทางภาษี ยกเว้น มาตรการภาษีที่เกี่ยวข้องกับ ข้อบทการโอนเงินและการเวนคืน - การอุดหนุนโดยรัฐ (Subsidies) - การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ - การบริการโดยรัฐ - การเปิดเสรีกิจการบริการ เนื่องจากมาตรการทางภาษี, การอุดหนุนโดยรัฐ, การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ, และการบริการโดยรัฐ เป็นประเด็นที่ควรให้แต่ละประเทศสามารถกำหนดนโยบายได้โดยเสรี ไม่ผูกพันภายใต้ความตกลง และอาเซียนมีความตกลงด้านการเปิดเสรีบริการอยู่แล้ว (AFAS)

แนวทางในการจัดทำรายการข้อสงวนภายใต้ ACIA นั้น ยังคงใช้ พรบ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวเป็นหลัก เช่นเดียวกับการจัดทำรายการข้อสงวนภายใต้ความตกลง AIA และพิจารณาประกอบกับกฎหมายเฉพาะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

สาขาที่ไทยไม่อนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนโดยตรงเด็ดขาด

1. การทำกิจการหนังสือพิมพ์ 2. การทำนา ทำไร่ ทำสวน 3. การเลี้ยงสัตว์ 4. การทำป่าไม้และการแปรรูปไม้จากป่าธรรมชาติ 5. การทำการประมง เฉพาะการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทย และในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย 6. การสกัดสมุนไพรไทย 7. การทำหรือหล่อพระพุทธรูป และการทำบาตร	}	<p>อยู่ในบัญชี 1 แนบท้าย
พรบ. การประกอบธุรกิจ
ของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542
ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าว
ประกอบกิจการด้วย
เหตุผลพิเศษ</p>
8. การผลิตอาวุธ ➡ อยู่ในบัญชี 2 แนบท้าย พรบ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ห้ามไม่ให้ต่างด้าวประกอบกิจการที่เกี่ยวกับความปลอดภัย หรือ ความมั่นคงของประเทศ 9. การผลิตไฟ ➡ ห้ามตาม พรบ. ยาสูบ พ.ศ. 2509 10. การผลิตบุหรี่ ➡ ห้ามตาม พรบ. ไฟ พ.ศ. 2486 11. การผลิตน้ำตาลจากอ้อย ➡ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก กรม.		

สาขาที่ไทยห้ามไม่ให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมาก (ต้องเป็นนิติบุคคลไทย) เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก กรม.

1. การผลิตเครื่องไม้แกะสลัก 2. การเลี้ยงไหม 3. การผลิตเส้นไหมไทย การทอผ้าไหม หรือการพิมพ์ ลวดลายผ้าไหมไทย 4. การผลิตเครื่องดนตรีไทย 5. การผลิตเครื่องทอง เครื่องเงิน เครื่องถม เครื่องทองลงหิน หรือเครื่องเงิน 6. การผลิตถ้วยชามหรือเครื่องปั้นดินเผาที่เป็น ศิลปวัฒนธรรมไทย 7. การทำนาเกลือ รวมทั้งการทำเกลือสินเธาว์	}	<p>อยู่ในบัญชี 2 แนบท้าย
พรบ. การประกอบธุรกิจ
ของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542
ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าว
ประกอบกิจการ เพราะมี
ผลกระทบต่อ
ศิลปวัฒนธรรม
หัตถกรรมพื้นบ้าน หรือ
จารีตประเพณี
ทรัพยากรธรรมชาติ</p> |
|--|---|---|

สาขาที่ไทยห้ามไม่ให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมาก (ต้องเป็นนิติบุคคลไทย)

เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

1. การสีข้าว
2. การผลิตไม้อัด แผ่นไม้วีเนียร์ ชิปบอร์ด หรือฮาร์ดบอร์ด
3. การผลิตปูนขาว

อยู่ในบัญชี 3 แนบท้าย พรบ.
การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบ
กิจการ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่คนไทย
ยังไม่พร้อมจะแข่งขัน

สาขาที่ไทยจะผ่อนปรนเงื่อนไขให้นักลงทุนอาเซียนเพื่อเป็นการเปิดเสรี

เหมืองแร่

เหมืองแร่ เป็นสาขาเดียวที่ไทยอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนสามารถถือหุ้นได้มากถึง 60% เป็นกรณีพิเศษ สาเหตุที่ไทยจำเป็นต้องเปิดเสรีให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาลงทุนโดยสามารถถือหุ้นได้ถึง 60% ในกิจการเหมืองแร่ เนื่องจากไทยได้ให้สิทธิพิเศษนี้แก่ออสเตรเลีย ภายใต้ความตกลงเขตการค้าไทย-ออสเตรเลีย (TAFTA) และพันธกรณีระหว่างอาเซียนกำหนดให้ไทยต้องขยายสิทธิพิเศษดังกล่าวให้แก่นักลงทุนอาเซียนเช่นกัน ตามหลักการว่าอาเซียนต้องได้รับสิทธิพิเศษสูงสุดเสมอ

ทั้งนี้ นักลงทุนอาเซียนจะสามารถถือหุ้นได้ถึง 60% แต่ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- ❖ นักลงทุนที่เป็นนิติบุคคลต้องจดทะเบียนในประเทศไทยในรูปของห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด
- ❖ ต้องมีสัดส่วนหนี้สินต่อทุน ที่ 3 ต่อ 1
- ❖ ไทยขอสงวนสิทธิในการออกหรือรักษามาตรการใดๆ ก็ตามในระดับรัฐบาลท้องถิ่น (ต้องไม่เลือกปฏิบัติและไม่มีเจตนาทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเกิดความเสียหาย)
- ❖ ต้องได้รับสัมปทานจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ❖ 2 ใน 5 ของกรรมการบริหารต้องเป็นสัญชาติไทย

สาขาที่ไทยเคยผูกพันไว้ภายใต้ความตกลง AIA เดิมว่าจะเปิดเสรีภายในปี 2553

1. การผลิตแป้งจากข้าวและพืชไร่	}	บัญชี 3
2. การทำประมง เฉพาะการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ		
3. การทำป่าไม้จากป่าปลูก		
4. การทำกิจการเพาะขยายหรือปรับปรุงพันธุ์พืช		

สาขาดังกล่าวข้างต้น มีการระงับเงื่อนไขการเข้ามาลงทุน ดังนี้

- ต่างชาติสามารถถือหุ้นได้น้อยกว่า 50% ของทุนจดทะเบียน
- หากต้องการถือหุ้นมากกว่านั้น ต้องขออนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตาม พรบ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ต้องได้รับการส่งเสริมภายใต้ พรบ. ส่งเสริมการลงทุน หรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายการนิคมแห่งประเทศไทย
- ต้องมีทุนขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท
- ต้องขอใบรับรองจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
- ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขอื่นๆ ที่ระบุใน พรบ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542

ทั้งนี้ หากไทยไม่เปิดเสรีสาขาดังกล่าวข้างต้นภายในปี 2553 เท่ากับเป็นการผิดพันธกรณี ประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถฟ้องร้องรัฐบาลไทยได้ ซึ่งในขณะนี้ ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการผ่อนปรนเงื่อนไขเพื่อเปิดเสรี หรือยังคงเงื่อนไขเดิมเนื่องจากภาคเอกชนไทยยังไม่พร้อมที่จะแข่งขัน

นอกเหนือจากการกำหนดเงื่อนไขในการเข้ามาลงทุนเป็นรายสาขากิจการแล้ว ไทยยังสงวนมาตรการที่เป็นเงื่อนไขสำหรับนักลงทุนอาเซียนที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทยในทุกประเภทกิจการอีกด้วย

ข้อสงวนรายการ

1. การกำหนดทุนขั้นต่ำ 2 ล้านบาท สำหรับการประกอบกิจการทั่วไป และ 3 ล้านบาทสำหรับการประกอบกิจการที่สงวนเป็นรายสาขา
2. การกำหนดเงื่อนไขให้นักลงทุนอาเซียนต้องขอใบอนุญาต/ใบรับรองในการประกอบธุรกิจจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ในทุกกรณี
3. การจำกัดสิทธิในการถือครองที่ดิน
4. การจำกัดสิทธิในการถือครองที่อยู่อาศัย
5. การกำหนดสัดส่วนการจ้างแรงงาน และห้ามประกอบอาชีพ 39 อาชีพสงวนของไทย
6. การสงวนสิทธิให้รัฐบาลไทยสามารถกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐ หรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ
7. การสงวนสิทธิในกิจการขนาดย่อม (SMEs)
8. การสงวนสิทธิในการลงทุนใน Portfolio
9. มาตรการอื่นๆ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในระหว่างการศึกษาเพิ่มเติมตามความจำเป็นและเหมาะสม

การพิจารณาจัดทำรายการข้อสงวนภายใต้ความตกลง ACIA ต้องคำนึงถึงพันธกรณีที่ไทยผูกพันไว้กับอาเซียน กฎหมายภายในของไทย และความเห็นจากทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้อง โดยจะมีการนำเสนอรายการข้อสงวนเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการกำกับดูแลการเจรจาความตกลงการค้าเสรี, คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ, คณะรัฐมนตรี, และรัฐสภา ตามลำดับ ก่อนที่ไทยจะนำเสนอรายการข้อสงวนดังกล่าวต่อสำนักเลขาธิการอาเซียน เพื่อนำเสนอขอความเห็นชอบจากที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน-คณะกรรมการวิชาการเขตการลงทุนอาเซียน (AEM-AIA Council Meeting) ต่อไป